

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

MIR

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVI.

V Celovcu, 5. oktobra 1907.

Štev. 42.

 Današnja številka obsega 6 strani.

Šolsko suženstvo.

Gospodje nemški liberalci so začeli mahati po svojih učiteljih. Marsikdo bo majal z glavo, meneč, da ga hočemo prav imenitno nafarbati, pa je vendar le res. Liberalni učitelji so namreč od svojih krušnih očetov že tako napapani, da so v svoji oholi brezsrčni prevzetnosti do kmeta, posebno v „črni“ lavantinski dolini, delili silno trde šolske kazni kmetom, skoro popolnoma enake, kakor nekdanj grajski valpeti, ki so kar dali zapreti vsakega kmeta, ki morda ni v najhujši sili šel roboto delat svojemu gospodu.

Prvi udarec.

Gospod Steinwender pravi: „Cela vrsta slučajev je pred nami, da so se prenapeto kaznovali starši otrok, katere so zaradi prevelike oddaljenosti, zime, važnih opravkov, ali pestovanja mlajših sester itd. zadržali doma. Trebalo bi v takih slučajih vendar malo ozir jemati. Neki slučajji so tako gorostasni, da jih ne imenujem. Tako se v ljudstvu dela le sovraštvo proti šoli. Šola ni za to tukaj, da kazni deli. Ne samo z denarjem, celo z zaporom se je kaznovalo, in gotovo je bila potreba za uboge ljudi zelo velika, če so se dali celo zapreti, samo da so mogli otroke doma zadržati — —“

To so pikre besede za liberalne gospode učitelje iz ust enega voditelja nemških nacionalcev. A namesto da bi molčali, se je začel učitelj Mattersdorfer na čuden način opravičevati: „Deželni zbor ne sme reči, da so kazni bile preostre, ker bi ljudje otroke še manj pošiljali v šolo, vsaj tako le „klerikalci shecajo“ ljudi proti šoli. (Aha! Op. ur.) Tožbe, da so se preostre kazni delile, so skoro neopravičene ali vsaj pretirane... Preveč je takih, da ne znajo brati, da nekateri člani krajnih šolskih svetov menda šole še od znotraj ne poznajo. (!) (To ni pretirano! Op. ur.) Upal sem, da se bo vlada opozorila, naj skrbi, da se šola bolj obiskuje.“

Torej ta modrost učiteljeva pravi, da bi dobro bilo še hujše kazni naložiti, potem bo ljudstvo učenost kar s ponovco jedlo. To je „frajhajtlih“!

Drugi strel.

Nemškonacionalni gosp. Breitegger odvrne: „Ako želi g. učitelj M., da se šola bolj obiskuje, se mora pa tudi zahtevati, da učitelji malo bolj učijo, kakor pa se to v resnici godi. Kolikor zastopnik učiteljev kaj govori, prosi za dopust ali „urlaub“ za učitelje. To se že prav „professionsmässig“ dela. Včasih učitelji cele mesece nimajo šole. Če je preveč toplo, se napravijo „hicferien“. Treba bo, da vlada učiteljem malo manj dopustov da; in če učitelj tudi prinese zdravnikovo spričevalo, ni treba vselej verjeti, da je res že „na smrt“ bolan.“

Prvo pomoč

prinese učiteljem proti kmetom deželni predsednik Hein nekako tako-le: Da se toži čez preostre kazni, to izvira iz tega, ker se je prej premalo kaznovalo in vse bolj opuščalo. Boljše je, da se postavijo preostro (!) izpeljava, kakor če se ne zmeni za njo. Veliko delodajalcev je silno sebičnih, ki pustijo otroke delati, in jih tako izkoriščajo. (!) S takimi se mora ostro postopati. Vzrok šolskih zamud je posebno premalo število šol. (!) Če morajo otroci predaleč v šolo hoditi, se mora pa še več šol sezidati. Če kmetu delavcev primanjkuje, to nas nič ne briga; šola je za otroka silno važna in otroci niso zato, da bi se za posle rabili.

Kmetje, tako govori vaš deželni predsednik. Torej po tej modrosti vas morajo še bolj ostro kaznovati, otrok ne smete pustiti delati, ampak

še več šol morate zidati, da se bodo vaši otroci učili hlače trgati in delo pozabiti. Ako vam zaraditega primanjkuje poslov, to gospoda deželnega predsednika nič ne briga!

Kratko bi rekel s Prešernom:

Slep je, kdor se s kmetstvom vkvarja,
Baron Hein nam osle kaže,
Kmetu vedno sreča laže,
On živi, vmrje brez d'narja.

Tretjo zaušnico

dal je učiteljem z mogočno svojo roko sam dr. A. Lemiš: „Pritožb ljudstva ne smemo prezirati. Kmet ima pravico in silno potrebo, da rabi otroke na deželi pri poljskem delu. Počitnice za na polje mu grede po pravici, pa ne po naši milosti. Zakaj bi ne mogle biti počitnice tako razdeljene, da bi o vigradi dva tedna in po leti dva ali štiri tedne pomagali otroci kmetu na polju. Kmet za drag denar ne dobi več delavcev. Z učitelji je tudi treba enkrat izpregovoriti resno besedo. Oni naj vidijo v kmetu tudi človeka z raznimi talenti, in tako naj ravnajo z njim. To se le malokdaj zgodi. Učitelj, kateri ljudstvo pozna, bo tudi nekaj dosegel. Ako pa jaha visoko mrho, tudi v šoli nič ne doseže in zraven njega sovražijo ljudje šolo. So nekateri, kateri sami dajejo kazni, kakor se jim zljubi, to ne gre. Treba je, da se vse kazni naznanijo okrajnemu šolskemu svetu.“

Res tako odločno in pikro se še mi nismo upali obsojati učitelje, a reči moramo, da je vse zaslužno od gg. liberalnih učiteljev. Namesto da bi bili ljudstvu pomočniki, postali so tlačitelji in treba bo se jih otresti prav odločno. Boljše je, da jih mi primemo za ušesa, kakor narobe.

Angerer učitelje hvali.

Treba je postaviti izpeljati. Kar so prejšnji gospodje govorili, so slišali od — klerikalcev (smeh). Mi „frajhajtlih“ moramo ljudstvo poučiti o vrednosti „bildunga“. „Bildunga“ se mora povzdigniti. Učitelji se morajo tako boriti z raznimi sovražniki šole, posebno z onimi, ki šole ne znajo ceniti, s črnimi močmi klerikalizma, ki vedno napredujejo. (Torej je poklic učiteljev boj proti „ta črnim“. Op. ur.) Tako misli Angerer, da bi bilo najbolje zapreti in stepsti vse klerikalce in sreča bi se z „bildunga“ vred udomačila kar naenkrat med nami.

Jedrnatno in krepko je nato posl. Steinwender te klobasarije zavrnil:

„Mi nočemo, da se ljudstvo draži z vednim dreganjem in kaznovanjem. Ako se pravi, da so klerikalci preveč agitirali proti šolskim kaznim, moram reči, da se je ravno v onih krajih največ tožilo, ki so najmanj klerikalni, kakor v Št. Vidu. Jaz tudi ne uvidevam, da bi morali „frajhajtlih“ ljudje na to gledati, da se prav veliko ljudi kaznuje. Oni, ki morajo v zapor, so hlapci, kočarji, mali ljudje. In te vse to boli, naj so potem frajhajtlih ali klerikalni. Treba je, da se postava izpeljuje kakor Angerer trdi, pa ne mehanično, ampak po zdravi pameti in potem vendar kaznovanje ni glavna reč.“

Ko smo mi naše liberalne učitelje in njih postopanje obsojali, se je reklo, da mi ne privoščimo ljudstvu pouka, izobrazbe, da smo sovražniki napredka. A tu slišimo govoriti naše nasprotnike in prve prijatelje učiteljev soditi liberalne učitelje po njih delih. Torej se je izborna dognala resnica in upravičenost našega postopanja, ako smo svyariili naše ljudstvo pred liberalci.

Če že nemški nacionalci sami tako sodijo svoje liberalne učitelje, kakšni morajo šole v resnici biti. Bog varuj naše otroke takih vzgojiteljev. Desetkrat boljše, da bi ne bilo ljudstvo primorano pošiljati svoj najsvetejši zaklad takim ljudem. Ako bi šola res prosta bila, da bi starši ne bili prisiljeni, otrok pošiljati v šolo, bi si izbrali same take učitelje, ki bi jih v kratkem času kaj boljšega naučili, kakor se to sedaj godi. Torej

kmetje, slišali ste enkrat sodbo, hujšo, nego iz naših ust, iz ust naših nasprotnikov o liberalnih učiteljih.

Škandalozne razmere na naših železnicah.

Odkar je Deršata železnični minister, je nemškim nacionalcem na naših železnicah tak greben zrastel, da jih že kratkomalo ni več prenašati mogoče. Žalivte slovenskega jezika in slovenskih potnikov ter arogantno obnašanje samosvestnega nacionalnega uradništva so na dnevnem redu — ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku pa mirno gleda in celo ščiti to nečuvstvo postopanje svojega uradništva. Še porogljive opazke moraš požirati, če si se drznil pritožiti se na to famozno ravnateljstvo. Pa kaj bi pravili, govori naj eden izmed obilih slučajev, ki nam ga je prijavil g. župnik Matej Ražun iz Št. Jakoba. Ta gospod je poslal ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku sledečo pritožbo:

„Dne 24. julija t. l. je podpisani ob 3/4 na 4. uro popoldne na celovškem kolodvoru pri „Izdaji voznih listkov za državne železnice“ zahteval „vozni listek v Področico“. „Wohin, bitte?“ me je vprašala gospodična, ki je listke oddajala. „Prosim v Področico“ ponovim razločno in mirno. Nato dobim odgovor: „Wir sind nicht verpflichtet windisch zu verstehen.“ Jaz na to: „Ich verbiete mir ganz entschieden die Beschimpfung: windisch!“ Ona: „Ich weiss ja nicht, in welcher Sprache Sie gesprochen haben.“ Jaz: „So, Sie wissen das nicht, und dennoch gebrauchten Sie den beleidigenden Ausdruck: windisch.“ — Šele, ko sem listek zahteval v nemškem jeziku, sem ga dobil.

Dne 2. avgusta je ravnatoma zahtevala v slovenskem jeziku vozni listek v Področico sestra podpisane, katera le za silo govori nemški jezik — dobila pa je tako od gospodične, kakor tudi od poleg stoječega uradnika odgovor: „Hier wird deutsch gesprochen.“ Gospodična je še dodala: „Wenn Sie die Station deutsch nicht nennen können, so fragen Sie den Portier.“

Dne 7. avgusta sem podpisani zopet prosil za vozni listek v Področico. Gospodična mi je na slovensko zahtevo odgovorila: „Bitte, sprechen Sie deutsch.“ Jaz nemški: „Sie geben mir also auf das slovenisch gestellte Verlangen die Fahrkarte nicht?“ Ona: „Nein, Klagenfurt ist eine deutsche Stadt und es muss hier deutsch gesprochen werden.“ Jaz: „Was den dann, wenn eine Partei deutsch gar nicht versteht?“ Ona: „Dann muss sie den Portier fragen!“

Poleg mene je stal nek gospod in je bil priča tega pogovora. Ko je tudi on v slovenskem jeziku zahteval vozni listek na Bistrico v Rožu, ga tudi on ni dobil, dokler ni dodal nemško ime „Feistritz“.

Takoj za tem gospodom je meni do takrat neznan gospod zahteval vozni listek v Ljubljano. „Reden Sie deutsch“, ga je nahrulila že nekoliko razburjena gospodična. Gospod ponovi mirno: „V Ljubljano prosim.“ Nato je gospodična vsa razjarjena udarila ob mizico in je vzkliknila: „Wenn Sie eine Karte haben wollen, reden Sie deutsch; hier wird deutsch gesprochen!“ nakar je odšla od okna. Za kake pol minute se je vrnila in vprašala: „Wohin fahren Sie?“ „V Ljubljano.“ Ona: „Das verstehe ich nicht.“ Tedaj je gospodu pošla potrpežljivost in je nevoljno vzkliknil: „Vielleicht verstehen Sie Laibach,“ nakar je le dobil listek.

Podpisani naznanja te škandalozne dogodke c. kr. ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v gotovi nadi, da bode isto potrebno ukrenilo, da se ti, osnovnim zakonom naše avstrijske države nasprotujoči dogodki takoj zabranijo in se v Celovcu nastavijo uradniki, ki so zmožni in tudi voljni razumeti slovenske potnike.

 Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

Ako bi pa c. kr. ravnateljstvo v tej zadevi ne marala ničesar ukreniti — to pa v najkrajšem času in takoj — podpisani naznanja, da bode afero spravljal po časnikih v javnost in po državnem poslancu gosp. Fr. Grafenauerju tudi v državni zbor.

Št. Jakob v Rožu, dne 11. avg. 1907.

Matej Ražun l. r.

In kaj je odgovorilo ravnateljstvo državnih železnic na to povsem opravičeno pritožbo?

Poslušajte:

„Z ozirom na Vašo vlogo z dne 14. avgusta t. l. se v. č. obveščate, da z ozirom na dejstvo, da je Celovec nemško mesto, podpisano ravnateljstvo ni moglo smatrati se primoranim, opremiti to postajo s slovensko govorečim osebjem.

Ozirom na dejstva, da v. č. poznate narodni značaj mesta Celovca (Da! Dvojezičen, pa ne nemški je Celovec! Op. ur.) in ste sam nemščine popolnoma vešč, je podpisano ravnateljstvo državnih železnic primorano tako uljudno, kakor tudi odločno prositi, da upoštevate gori navedena dejstva in da tam v bodoče prednašate svoje zahteve v nemščini, ker se je drugače bati protiprovokacij, sicer ne od uslužbencev (kako milostno! Op. ur.), pač pa od občinstva, kar ni niti javnemu redu, niti točnemu opravljanju poslov na kolodvoru v prid.

Konečno je treba pripomniti, da je beseda „windisch“ smatrati v deželi navadnim izrazom (tudi „pes“ je v deželi navaden izraz! Op. ur.), ne pa za psovko, vsaj se tako imenuje več krajev tako na Kranjskem, kakor tudi na Koroškem.“

Tako torej je pri nas! Mesto ukora uradnikom dobi ukor stranka, ki se pritoži. Zahteva voznega listka v slovenskem jeziku se vzročuje kot provokacija in Boga naj zahvali slovenski potnik, ki tako provocira, da se mu vsaj od uradnega osobja v obliki protiprovokacije kaj hujšega ne zgodi. Da ne dobiš naravnost batin, če se drzneš na kolodvoru v Celovcu slovensko govoriti, to je že velikanska — koncesija. Res prijetno je živeti med takim „Herrenvolkom“; ne čudimo se, da ga še — Hotentoti ne morejo prenašati.

Tu bo treba pošteno zastaviti metlo, da se napravi vsaj nekoliko reda, ker tako ne more in ne sme iti naprej. Treba bo pa z operacijo začeti pri glavi, ker tudi tukaj — „riba pri glavi smrdi!“

Zlato v mleku.

Naše mlekarstvo na Koroškem se mi zdi kakor človek, ki se skuša iz spanja zbuditi, pa le ne gre, in zopet mu pade glava v postelj; a manjka mu energije, da bi odločno vstal in prijel za delo. Na Kranjskem so sprejele mlekarne l. 1905. 8.718.020 litrov mleka; l. 1906 že nad 12 milijonov litrov. Češke zadrugne so sprejele l. 1905 22 milijonov litrov (zasebniki 53 milijonov), a Koroška le 1.141.658 litrov. Ko pomislimo, da je Koroška zaradi svojih planin posebno ustvarjena za mlekarstvo, se mora priznati, da se pri nas ta zaklad v gospodarstvu premalo ali prav za prav nič ne izkorišča. Kranjska 22 milijonov litrov, in mi samo en milijon! Kakšna razlika! In vendar na Kranjskem še veliko več pričakujejo, ako bi se mlekarne v tehničnem oziru zboljšale. Mi nimamo sira, ki bi dal meriti s švicarskim, ne masla, ki bi se doseglo češko maslo. Zakaj ne? Ker se premalo brigamo za napredek pri strojih, pri hlevih, pri krmi itd. Kjer se pri nas najde kako mlekarstvo, manjka zastopnih ljudi, manjka snažnosti. Kako lahko bi se delalo v zadrugah. Tako bi lahko okolica Celovca imenitno napredovala, ako bi se enkrat kmetje samo zaradi mleka organizovali. Tako pa vidim na stotine malih vozičkov z mlekom po raznih stezah in potih na vse zgodaj dirkati v Celovec. Čemu toliko cepljenje delavne moči. Ali bi se ne dalo to združiti in skupno izrabiti? En kmet v bližini Celovca je dobil od 15 krav 800 kron dohodkov za mleko v enem samem mesecu. Kakšen kapital tiči torej v vseh kmetijskih hlevih, če bi se združili in tudi izborno obdelali mleko in sir. Trговец mora imeti izborno blago, in če ga tu ne dobi, ga naroči iz drugih dežel. Naša Koroška je nekako v sredi velikih krajev. Na jugu je Trst, na vzhodu Maribor in Gradec, tudi Dunaj bi ne bil preveč oddaljen za vzorno mlekarstvo, saj tudi Češko ni predaleč od Celovca in vendar se naročuje maslo s Češkega.

V vsaki stroki se združijo in podražijo blago, zakaj bi ravno mi za krajcarje iskali kupce. Združeni bi pa po stotakah prodajali.

„Slovenec“ pravi:

Naši mlekarji nimajo niti pojma o trgovini in mlečnem trgu. Odjemalce skoro nobeden ne pozna. Eden piše po mleko ali maslo: „Pošljite

po tej ceni!“ Ne poznajo ga, pošljejo mu vendar. Plača dvakrat, trikrat, potem pa plačilo izostane. Trговец je bankeroten, mlekarne je izgubila. Pravi poznavalci razmer pravijo, da so naše mlekarne izgubile že na stotisoče kron pri tem poslovanju le v zadnjih letih. Čudno ni, če se je izgubilo. Izmed vseh trgovcev so najbolj prekanjeni trgovci z živili.

Boljših odjemalcev v najbližnjem okolišju, v našem Primorju, še ne poznamo ne. Ti dobivajo maslo iz severnih krajev. — Če ima pa kaka mlekarne dobrega odjemalca in izve druga za to, ponudi nalašč sama nižje cene. Tako si drug drugemu izpodjedamo zaslužek. Rekel sem, da so trgovci z živili najbolj prebrisani. Dokler je malo masla, napravi sklep z mlekarne, bratsko zadrugo. Kadar je blaga veliko, ravnatoko mirnim srcem sklep prelomi. Saj daljna kranjska mlekarne ga ne bo tožila; če ga bo pa tožila, mu navadno nima ničesar vzeti.

Poudarjati moram še en razlog. V Primorju imamo najboljše odjemalce, ki rabijo jako velike množine, kakor marinekomisarijat, Lloyd in dr. Nobena naših zadrug nima dnevne množine masla za take odjemalce, ki se torej z nami niti pogajati ne morejo.

Najbolj se vidi to iz cen čajnega masla, ki so navadne pri nas in drugod. Wienermolkerei prodaja maslo kilogram po 3 kroni 60 vin., deželna nižjeavstrijska po 2 kroni 60 vin. do 2 kroni 80 vin.

Pri nas je bila po leti navadna cena 2 kroni 40 vin., medtem ko so prodajale nemške mlekarne v naše Primorje na teden na sto in sto kilogramov masla po 2 kroni 70 vin. do 2 kroni 80 vinarjev.

Veliko masla je našim mlekarne prodajala neka druga mlekarne na severu. Ko je imela masla preveč, ga je v času največje izobilice odpovedala, da je nastala pri nas skoro katastrofa. Zdaj ga dobivajo iz Ogrske, ker je tam ceneje.

Pri teh trgovskih razmerah bomo izpodjedli drug drugega, nevedne in nevedne revčke pa bo še nadalje vsak goljufal, kdor bo ravno hotel. — Rešitev je nujno potrebna! Poglejmo najprej, kako se organizira mlekarstvo drugod!

Koroške novice.

Duhovniške spremembe. Msgr. Podgorc, vikar v Marijanišču, bil je dne 25. m. m. izvoljen tajnikom Družbe sv. Mohorja in se je preselil iz Marijanišča v Družbini dom. V Marijanišče pride g. dr. Fr. Cukala, kanonik v Gospisveti. V Gospisvetu je premeščen g. Fran Lasser, provizor v Črnečah. V Črneče pa pride g. Josip Rozman. Župnijski konkurz so delali dne 1., 2. in 3. oktobra t. l. sledeči gospodje: Gritschacher Franc, Smodej Franc, Šadjak Andrej, Hornböck Janez, Kozak Rafael, Baumann Mart., Watzinger Jož., Streiner Baltazar, Knolz Jožef, Koch Jan., Kopf Jan., Miklavič Jož.

Shod sodalitete Jezusovega srca. Dne 10. oktobra se vrši v Celovcu sestanek duhovniške sodalitete sanctissimi cordis Jesu popoldne ob 2. uri v prostorih delavskega društva, Kaserngasse 30. Udje so s tem povabljeni. — Gostje so dobro došli.

Družba sv. Mohorja. Dne 29. septembra je bil sestanek celovških društvenikov, ki je odbornikom družbe enoglasno volil g. prefekta v Marijanišču, dr. Fr. Cukala.

Celovec. (Slovenski ne znajo.) Kakor že davno vemo, je vsak nemški uradnik prepričan, da mu je sveta dolžnost, da na svojem mestu in v svoji službi kolikor more politizira, to je, da kolikor mogoče razširja nemščino in zatira in izpodriva slovenščino. Nov dokaz temu imamo na celovškem c. k. državnem kolodvoru. Sedaj je začela Družba sv. Mohorja razpošiljati letošnje knjige. Vsaki bali se je priložil vozni list, ki je bil natanko tako pisan, kakor vsa leta sem, ko ni bilo nobene sitnosti. Danes pa je uradnik v magacinu zavrnil vozne liste, češ, da ne razume besede „bala“, naj se torej pripiše nemški izraz. Popoldne je zaradi tega šel zastopnik Družbe pritožiti se k načelniku postaje in je mirno prosil, da se onemu uradniku zapove, da naj ne dela nobene zapreke, kajti da se bode drugače poslala pritožba na višje mesto in da bo železnica odgovorna za vso škodo, katero bode imela Družba vsled ravnanja tistega uradnika. Načelnik je bil nekaj časa na videz pripravljen, nekako ugoditi tej zahtevi, kmalu pa se je skesal, se je razburil in prav na glas začel trditi, da železniški uradniki ne politizirajo v uradu, da pa slovenski uradniki z duhovniki le vedno nagajajo in ščujajo, ker bi radi potisnili Nemce nazaj; tako se menda ne godi niti na Češkem; železnica hoče biti mednarodna, to je, vsem služiti, da pa bode on tudi trmast, ako se tako hujska, in da bode

šel h knezu in škofu zatožiti tiste hujskače, kajti naša zahteva da je tudi le „hujskanje“. Sploh se je ves njegov odpor vršil le okoli „hujskače“ in „hujskanja“ („Hetzer“ in „Hetzerer“). Za stvarne ugovore je bil gluhi, vendar je v svoji sveti germanski jezi toliko še pomislil, da je preklical izraz „Hetze“ in rekel, da je to „nationaler Druck“. Zoper to ravnanje se je vložila seveda takoj pritožba na ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku, saj vendar tudi pohlevni Slovenec ne more trpeti, da bi vsak uradnik že dajal nam postave, nam jemal naše pravice in nas žalil na lastni zemlji. Pokazalo se je tudi tukaj, da vlada rešuje jezikovno vprašanje na strašno preprosto način: v naše kraje pošilja kolikor največ Nemcev, ki ne znajo niti besedice slovenske, potem pa pravi, kakor načelnik naše postaje: „Uradnik je Nemec, on ne zna slovenski“ — seveda naj se zanj Slovenec uči nemški! Da pa tirajo slovenske uradnike med trde Nemce, to je tem gospodom čisto pravično. Posebno odkar se je zgradila nova železnica, se je vlila cela ploha nemških uradnikov na naša tla. Zakaj? Zato, ker med Čehi ne morejo več tako ošabno ravnati kakor nekdanj, pač pa med krotkimi Slovenci; tu pravijo, da so mednarodni, pa so le nemško-narodni. Ta slučaj pa nas uči, da mora vsak Slovenec, bodisi kmet ali gospod, povsod zahtevati, da mu služi nemški uradnik v njegovem, to je slovenskem jeziku, in da mora tudi slovenska mladina stopati v vrste železniških uradnikov; le na ta način in po krepkem nastopu naših poslancev bode mogoče, naučiti preobestne Nemce — pravičnosti!

Celovec. (O hipotečni banki.) Položaj hipotečnih bank postal je zelo težaven. Kurz njihovih papirjev od tedna do tedna pada. In menda se je že tako daleč prišlo, da ta banka izplača za posojilo 1000 kron le še 900, vsaj se nam tako poroča. Da se temu opomore, predlagal je dne 25. sept. poslanec Steinwender v deželnem zboru, naj dežela ljudem iz svojega da toliko posojila, da se ta primanjkljaj izpolni. Dr. Lemiš pa je mislil, da to ni mogoče. Tudi nam se zdi, da ni dosti pomagano. Če je človek dolžan 1000 K, ko je dobil le 900 K in mora plačevati obresti za 1000 K, mu ni dosti pomagano, če mu dežela še poleg posodi 100 K.

Gospasveta. (Grob sv. Modesta.) V naši stari lepi cerkvi so odprli grob sv. Modesta. Odstranili so oltar nad grobom in ga postavili nasproti južnim vratom ob steno. Nad grobom sv. Modesta gori svetilnica in nagrobni kamen pokriva lepa preproga, pod katero se vidijo kameniti stebri iz 12. stoletja, ki nosijo ploščo. V prejšnjih časih je obdala grob svetnikov železna ograja.

Na gori sv. Magdalene. Star tempelj so našli pri sv. Magdaleni. Kjer je morda najkrasnejši razgled po celovškem in gosposvetkem polju, je stal od prvega stoletja po Kristusom krasen tempelj (60 m širok in 90 m dolg). G. dr. Ed. Novotny ga je ravnokar dal izkopati in dokazal po raznih denarjih, ki jih je našel, njegovo starost. Kako so vendar Rimljani že poznali lepoto naše domovine!

Vrba ob jezeru. (Neverjetno se zdi, pa vendar resnica.) Pri letošnjih cesarskih manevrih je prišlo neki dan na večer 140 vojakov na posestva g. Pichlerja in njegovega sosedu p. d. Windiša. Ta dva posestnika sta oskrbela, kakor mogoče, utrujene, lačne in žejne vojake. Ker gostilne ni blizu, so naprosili častniki in drugi vojaki g. Pichlerja, naj jim priskrbi piva. Prijazni mož pusti napreči konja in pošlje svojega hlapca v Vrbo k g. Andreju Moraku, kateri ima tam skladišče Šlepejevega piva. Ko je bilo že nekaj sodčkov na vozu, vpraša g. Morak šele hlapca, za koga da je prišel po pivo. Ko zve, da je za gosp. Pichlerja, skoči nemškoničonalni g. Morak na voz in vrže, rdeč kot rak od same jeze, sode, ki so bili namenjeni za žejne vojake, na tla, in v svoji znani ljubeznivosti zakliče hlapcu: „Povej Pichlerju (ta je rojen Nemec a krščansko-socijalnega mišljenja) naj gre k škofu po pivo.“ Kakšen vtis je to grdo ravnanje g. Moraka napravilo na žejne vojake, si vsak lahko misli! Lep „fortšrit“, katerega imajo Vrbljani polna usta!

Dvor ob Vrbi. (Pogreb.) Zadnji torek dne 22. m. m., smo izročili materi zemlji truplo umrlega moža-korenjaka Jož. Weber p. d. Kapel v Gorjah. Obilna udeležba pri pogrebu je pokazala, da je bil rajni priljubljen tudi zunaj svojega domačega kraja. „Kakršno življenje, takšna smrt“ je rekel pri odprtem grobu domači gospod župnik, ki je življenje rajnega v ganljivih besedah slikal kot življenje vestnega katoličana, ki je natančno izpolnoval božje in cerkvene zapovedi; naj bi ga v tej zadevi vsi posnemali in potem bodo lahko pogledali nazaj v svoje živ-

ljenje ter tudi mirno in vdani v božjo voljo brez strahu gledali usodepolni uri ločitve iz tega sveta v oči. Zaradi svoje vestnosti in svojega vzornega življenja je rajni opravil tudi več let častno službo cerkvenega ključarja ter bil svoječasno tudi odbornik vrbske občine. Položili smo truplo rajnega k večnemu počitku. Znanci in sosede skazali ste mu zadnjo čast povodom pogreba; a pokažite, da vaša ljubezen sega tudi čez grob s tem, da posnemate lepe čednosti rajnega. Dasi-ravno se nikdar ni sramoval pokazati katoliško-narodnega prepričanja, je vendar bil povsod spoštovan. Končno naj bodo omenjeni tudi pevci iz Strmca, ki so zapeli na grobu rajnemu v slovo ganljivo žalostinko. Blag spomin rajnemu Kapelnu!

Malošče. (Otrok utonil.) Marija Sacher v Poddolu ni dosti pazila na svojega 20mesečnega otroka, ki je padel v Vormic-potok in utonil.

Beljak. (Nov direktor.) Gotfried Flora, doslej profesor na celovski gimnaziji, postal je direktor v Beljaku. Flora je eden najnevarnejših vsenemcev, previden, a odločen nasprotnik krščanskega mišljenja. Za Celovec ni škode, če odide, Beljak pa po njem ne bo dosti pridobil.

Beljak. (Najstarejši mož umrl.) V Beljaku je umrl dne 27. septembra najstarejši mož, 97letni lastnik pivovarne Jan. Fischer. Sicer se pravi, da pivovarnarji ne žive dolgo, a gospod Fischer je bil izjema.

Beljak. (Lepa kupčija s konja.) Dne 25. sept. je prišlo iz Beljaka v Reichenfels za g. J. Weinbergerja 15 konj, od katerih je 10 še na kolodvoru padlo in poginilo.

Beljak. (Luteranci.) Luteranci bodo dne 8. oktobra imeli pri „Jelenu“ družinski večer, na katerem se bodo razgovarjali o sillabu. Kaj pa je to? Sillabus je zapisnik verskih zmot, na katere papež katoličane opozarja, da ne zabredejo vanje. In luteranci? Človek bi mislil, da je pri njih verskih zmot več kot dosti, in da bodo katoliško vero pustili pri miru. A vedno se zaletavajo vanjo, kakor ose v sladki sad.

Zgornja Koroška. (Lepa družba.) Dne 21. sept. bil je v Beljaku letni shod slavnostnega društva „Proste šole“. Ta družba ima v Beljaku že 248 udov. Vredno je vedeti, kdo so prireditelji teh shodov. Vseh ni vredno navajati: V. Eich, J. Schatzmaier, Bierkopf so socijaldemokratični voditelji; učitelj Karl Sebastian, vodja meščanske šole Brugger, J. Janc, vodja ljudske šole za dečke, so šolniki; dr. Angerer, dr. Hock, menda tudi Hyrenbach so odpadniki od vere. To je osobje proste šole. Krščansko ljudstvo pa pošilja svoje otroke tem ljudem v šolo in šolske oblasti, ki bi imele skrbeti za versko in moralno vzgojo, se mirno vesele za pečo delovanja njihovih mladih gospodov. Kdaj se bo tej komediji napravil konec?

Brncea. (Prememba postave vodnih pravic.) Zadnji „Mir“ je omenil predlog poslanca g. dr. Steinwenderja o premembi postave vodnih pravic. Ta vest nas je razveselila, dasi ne vemo vsebine predloga. Opozorjeni naj bodo g. poslanci na krivično postavo vodnih pravic v sledečem: Pred leti je Zila posestnikom iz Brnce in Sp. Brega deloma odnesla, deloma zasula veliko zemljišča, to je njiv, travnikov in pašnikov, katera so oni in njih predniki morebiti že sto let obdelovali in uživali. Se razume, da smo zaradi tega veliko škode trpeli. Potem se je Zila regulirala, za kar smo morali zopet obmejni posestniki ogromne svote denarja plačevati. Sedaj, ko je prej od Zile poškodovani svet zopet malo z grmovjem in travo zarastel, pa pravijo gospodje od „Gailregulierungsfonda“, da spada ta svet njim in posestniki ga moramo od njih zopet kupiti, ker tako govori postava vodnih pravic! Seveda se mi posestniki taki krivici po pravici upiramo, ker to zemljišče spada nam, kakor smo ga zmirom uživali, ne pa istega šele nazaj kupiti, ko smo tako že dosti škode trpeli.

Rož. (Ponemčevanje. — Izklicevanje slovenskih imen postaj na novi železnici.) Ko so odprli železnico v Rožno dolino, so sprevodniki vsaj od Svetne vasi do Področice klicali imena vseh postaj tudi slovenski; polagoma pa jih je zamolčal zdaj ta, zdaj oni sprevodnik in nekaj mesecev že slišiš redkokdaj katero slovensko ime. Bil sem radoveden in sem večkrat vprašal sprevodnike, kako je to. In kaj so mi pravili? Prvi je dejal: „Ni prepovedano klicati tudi slovenska imena.“ Drugi pa: „Od začetka smo smeli to, potem pa je prišel ukaz od direkcije, da ne smemo.“ Tretji, ki se mu je na govoricu poznalo, da je kranjski Slovenec, pa se celo odreže: „V Rožni dolini je vse nemško!“ Kdor vidi, koliko slovenskih popotnikov se vozi po tej prog, kateri ne poznajo nemških imen, se mora zgražati nad tem početjem železniške uprave in zato pravimo, da je dolžnost naših poslancev, da izpregovore resno besedo z vlado in jo prepričajo, da železnica nima namena, da bi

slovensko zemljo ponemčevala. Slovenski popotniki pa naj nikar ne mislijo, da morajo posnemati nemčurske in nemške uradnike, sprevodnike in natakraje železniških postaj in pri blagajni terjati vozniških listkov v nemškem jeziku; to je sramotno in ni moško, Nemcem in nemčurjem pa v zabavo in zasmehovanje Slovencev. Za vaš pošteno zasluženi denar vam bodo že dali tudi listke, če jih zahtevate slovenski, saj jih imajo celo tiskane s slovenskimi imeni. Če ste tako moški, potem bodo izginili z naših železnic tisti sprevodniki. Kaj pač znajo, nemško in laško, ne pa slovensko. Slovenski mož — bodi res mož! Sramota pa ljudem, ki so prodali tujcem ne samo glavo in roke, ampak tudi slovensko svoje srce, to so šele pravi sužnji.

Področica. (Nemška šola.) Za nemško šolo v Področici se je že pričelo v nemško-narodnem časopisju delati. „Fr. Stimmen“ naglašajo, da je treba proti prizadevanju Slovencev v Št. Jakobu uspešne obrambe, in da je za to Področica posebno primeren kraj, ker so tam nastale žage, kjer je na razpolago električna moč, ker je v tem kraju že zdaj 60 otrok za šolo, ker so uradniki in delavci večinoma Nemci, ker so pravna poslopja že na razpolago. In neka merodajna oseba — ali deželni šolski nadzornik? — se je izjavila, da je zdaj čas za otvoritev šole zelo ugoden! Tukaj nam pride nasprotnik popolnoma za hrbet. Kaj bo iz tega?

Podgora. (Šnopsarija.) Splošno kot šnopsar znani Jožef Ogriz se je ponoči od 24. do 25. sept. zaprl v svojo sobo in je duri še od znotraj z žreblji zabil. Potem je prižgal svojo posteljo, prerezal si je žile in začel zdaj na pomoč klicati. Ljudje so s silo udrli pri oknu in ogenj pogasili, a nesrečno se izkrmavel. — Napovejmo odločen boj pogubnemu alkoholu! Privajajmo mladino k treznosti.

Bilčoves. (V slovo.) V naši župniji je 12 let pastiroval vč. g. župnik Josip Vintar. S svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo si je pridobil srca vseh dobromislečih faranov. Pri slovesu se je očitno pokazalo, kako je bil g. župnik Vintar priljubljen; otrokom in odraslim so se videle solze v očeh, ko se je vrli dušni pastir od nas poslavljaj. Razžalostilo pa je vso župnijo, da se je našel nekdo, ki nas je hotel vse v sramoto spraviti v nemškutarskem in brezverskem časopisu „Štajercu“. Pred kratkim časom še pri nas nikdo ni vedel o tem listu. „Štajerc“, ali pravzaprav njegov tukajšnji agitator, se je predznil za našim bivšim gosp. župnikom kamenje metati. Pomni dopisun, mi dobromisleči možje v Bilčovsu se držimo trdno tvojega načela, ki se glasi: Kmetje, ne pustite se komandirati, varujte svojo prostost! Mi se res ne pustimo komandirati, posebno pa ne od „Štajerca“ in njegovih dopisunov. Ali je bilo potrebno popravljati župnišče ali ne, o tem znamo sami odločevati. Kakšno mora biti župnikovo stanovanje, ki njegovemu stanu pristojna, sami dobro vemo; ne boj se, da bi mi denar skozi okno metali. V omenjenem dopisu se pravi, da se tukaj skoro nova okna izdirajo in z novimi nadomestujejo; to je ostudna laž, ali pa mora biti „Štajerčev“ dopisnik tako zarobljen, da ne zna razločevati med novo pobarvanim in novim lesom (okvirni okenj so se namreč pred nekaj leti na novo pobarvali, kar ni stalo več sto kron; več je stala streha, ki je bila res neobhodno potrebna). Nadalje „Štajerčevega“ dopisnika nova mežnarija v oči bode. Da bo imelo o tej hiši odločevati le cerkveno predstojništvo, se lahko razume, ker se hiša zida na prostoru, ki je kupljen za cerkveni denar; da smo pa kmetje prostovoljno darovali za zidanje mežnarije, vemo zakaj. Res je, da je tukaj kmetski sin, ki bi bil zmožen opravljati službo cerkovnika in organista, zakaj pa se ni oglasil, ko je bila služba razpisana? „Štajerc“ piše, da župnik ni hotel odpustiti sedanjega cerkovnika. Najlepše pa je, ko pravi dopisnik, da so se pri slovesni pridigi g. župnika točile krokodilove solze. Dopisnika gotovo takrat ni bilo v cerkvi, sicer ne bi mogel kaj takega kvasiti. Naše poštene žene in dekleta, ki se imenujejo v „Štajercu“ „babure“, naj se zahvalijo giftni kroti za to ljubeznivost s tem, da nikjer ne puste tega lista v krščanske hiše, da naj delajo pri sosedah na to, da ga tudi tja ne bo več. Tudi neumneži nismo, čeravno se nismo učili olike v umazanih „Štajerčevih“ spisih. Sploh pa se ne bomo nikdar ozirali na „Štajerčeve“ opomine, saj sami dobro vemo, kaj nam je storiti, vemo, kako moramo skrbeti za svoj občni blagor. Ta izjava naj bo zadoščenje našemu bivšemu g. župniku J. Vintarju. Obenem pa mu tudi izrekamo svojo odkritosrečno zahvalo za vse njegovo požrtvovalno delovanje. Vč. g. župnik J. Vintar, bodite zagotavljeni, da ostanete pri nas vedno v dobrem spominu. Bog Vam daj mnogo sreče in blagoslova v Vaši novi župniji.

Več zavednih mož.

Kotmaravas. (Nagla smrt.) Žalostno so peli kotmirski zvonovi v sredo dne 18. m. m., ko smo nesli k poslednjemu počitku Ano Halemošnik p. d. Pekovecovo Nano Podgradom. Naglo je prerezal Vsevečni nit njenega mladega življenja v bridko žalost njenim starišem, bratom in sestram. V nedeljo dne 15. m. m. bila je še čvrsta in zdrava, v ponedeljek na to pa je že ležala na mrtvaškem odru. Pri delu v skednju je nesrečno padla z lestve na gumno in pri tem dobila smrtni udarec na senci. Hitra pomoč domačih smrti ni mogla preprečiti. Prežalostnega pogreba se je udeležilo poleg sorodnikov zlasti precejšnje število istoletnih deklet, ki so v znamenje žalosti položile na grob svoje rajne prijateljice veliko šopkov raznih cvetlic. N. p. v m.! Ti čitatelj teh vrstic pa zapomni si to-le:

„Znabiti, da kdor zdaj vesel prepeva,
V mrtvaškem prtu nam pred koncem dneva
Molče govori bo: „memento mori!“
Spomni se, da boš umrl!“

Iz Borovelj. (Po krivih potih.) V „Domovini“ pozivlja neki dopisnik, da naj politično društvo zbira slučaje v zadevi nepravilnega postopanja železniških uradnikov nasproti Slovincem. Gospod dopisnik je poslal svoj dopis „Domovini“, list političnega društva za koroške Slovence se pa imenuje „Mir“, torej bi moralo politično društvo šele pri uredništvu „Domovine“ poprašati, kdo je dopisnik ali proti komu se je dotični železniški uradnik nepravilno vedel. Zakaj pa gospod dopisnik „Domovine“ v navedenem slučaju sam ne obvesti vodstvo političnega društva, katero bi gotovo primerne korake podvzelo in v zadevi na merodajnem mestu posredovalo.

Borovlje. (Raznoterosti.) Novi trgovini sta otvorila gospa Smrekar v Gregoričevi hiši za perilo in razne potrebščine za dame, g. Klade pa v hiši nemške „Sparkasse“ za specerijsko in manufakturno blago. — Drž. posl. Riese je pral v nedeljo socijaldemokrate zavoljo njih sovražnega stališča proti starostni zavarovalnici. Delavci naj se zavarujejo na starost, pa njihovi poslanci ne pustijo, ker je bil ta predlog stavljen od druge stranke. No, govoril je tako živo, da je zaslepljeno delavstvo res verjelo, da so edini sociji, ki so glasovali proti delavskim koristim, nesebični in pravi delavski prijatelji. Prerešetal je docela vse poslance; da g. Grafenauerja ni pustil pri miru, se lahko samo od sebe razume. Pravil je, da ni nič dosegel; kaj pa je pravzaprav Riese naredil do zdaj za svoje volilce, kolikokrat pa je že Lukas nastopil? Kaj pa imata vidva pokazati drugega kot prazne roke in dolge jezike? Pesek, sam pesek v oči.

V Podljublju se je poročil g. Weinzierl, puškarski mojster, z gđeno. Marijo Strugarjevo. Mlademu paru veliko sreče!

Sele. (Ponočni napad.) Dne 30. sept., ob 1/2 10. uri ponoči, so od gotove strani naščuvani nemškutarski fantalini napadli hišo, kjer se je večbal tamburaški zbor ter metali skozi odprto okno kamenje. K sreči se ni pripetilo nič hudega razun neke male praske na čelu enemu izmed tamburašev. Dotični napadalci so se s tem pokazali v vsej svoji barabski omiki. Take zlikovce bi bilo dobro po c. k. orožnikih izslediti, da bi se jih potem postavilo na hlad. V pozni noči so se zbili in enemu brez povoda spahnili roko. Dobro bi bilo, ako bi c. k. orožniki kedaj ob nedeljah zvečer prišli pogledat v Sele, sicer še pošten človek ne bode smel ob pozni uri na cesto.

Ovbre. (Nemški šulferajn.) Dne 8. sept. se je v Ovbrah, v popolnoma slovenski vasi, otvorila in blagoslovila nova šola, ki jo je zgradila tvrdka Urbani-Konstantini. Goste je pozdravil gozdarski pristav Loidl, Steinlechner pa je govoril o blaženem delovanju nemškega šulferajna med Slovinci, obetal je šoli tudi zanaprej naklonjenost te družbe, proslavljal je lepo razmerje med Nemci in Slovinci na Koroškem in naglašal, da je treba znati nemški, če se hoče priti na svetu naprej. Quo usque tandem? Kako dolgo bomo še pustili nasprotniku, da kupuje z denarjem duše naših otrok za nemško liberalstvo? Da bi Slovinci bili možje, ne bilo bi mogoče, da prihajajo liberalni agentje nas učiti vse drugo — le resnice ne.

Guštanj. (Požar.) Dne 27. sept. je začel goreti hlev grof Thurnove grajščine na Ravneh pri Guštanju. Pogorela sta oba živinska hleva in vse zelenje, ki je bilo za zimo shranjeno, ter več kmetijskih strojev. Zgorelo je par volov in več svinj, drugo živino in svinje so rešili. Na pomoč ste prihiteli guštanjaska in prevajjska požarna bramba, ki ste končno ogenj omejili. Grajščina, druga stanovanja ter konjski hlev so ostali od ognja nedotaknjeni. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

Guštanjaska okolica. (Letina.) V občini imamo letos dobro letino. Žita in sena je dovolj, samo sadja ni. Le po gorah, na Tolstem vrhu

in v Strojni je precej tepk, tako da bodo dobili Strojanci in nekaj drugih Gorjancev mošta, nižje kmetje in Poljanci pa nič. Vsled tega bodo „suhe male južine“, ker ni pijače. Na mošt pa so posli tukaj jako navajeni. Kmetje bodo morali dobivati umeten mošt ali pa kupovati vino. Zato bomo napravili prošnjo in jo poslali v Celovec, da nam znižajo davek na vino, ki ga rabimo za male južine. Če imajo gospodje smisel za nas kmete in če nočejo, da se razširi strastno žganje-pitje tudi po naših krajih, morajo ugoditi prošnji.

Št. Andraž. (Pridni posli.) V nedeljo dne 29. sept. so bile v Št. Andražu odlikovane z srebrno kolajno štiri dekle služkinje v jezuitskem kolegiju. Marija Rus služi pri hiši 48 let, Barba Berhtaler 45, Neža Göritzer 41, Mar. Schallerger 40 let! To so pridne, pobožne, stare deklet. Mlade, posnemajte jih! Bolj ko se držite ene hiše, boljše vam pojde. A tudi vi, gospodarji, glejte, da tiste posle privadite hiši, potem vam bodo zvesti in bodo skrbno storili svoje delo.

Strasburg. (Drag žrebec.) G. Sabitzer v Strasburgu kupil je iz Zg. Milštata letošnjega žrebca za ceno 1220 K. Za polletno žrebe se na Koroškem menda še nikoli ni dobilo toliko denarja.

Društveno gibanje.

Politično društvo. Izredni občni zbor in shod zaupnikov, ki je bil že naznanjen na dan 10. oktobra, se zaradi otvoritve državnega zbora, ki je na ta dan sklican, odloži za en mesec. Dan se bo pravočasno napovedal.

Podporno društvo za koroške slovenske dijake. Rojaki! Minule so počitnice in naši akademiki, naša nada, se pripravljajo na potovanje na visoko šolo — ki je žalibog še vedno ni na domači zemlji. Ne morejo še študirati sredi ljubečih jih domačinov; pripravljati se morajo na bodoči svoj poklic večidel med tujci, ki jih gledajo brezčutno, da, celo sovražno. Dijaki pač vzamejo na visoko šolo dovolj dobrih naukov, dovolj dobrih sklepov — toda tako skromno svotico kronic, da bi morali biti mojstri v stradanju, ako bi hoteli preživiti se z njimi. Morali bi opustiti učenje in izgubil bi se marsikateri talent, ki obeta postati svoji domovini zvest in trden steber, narodu svojemu sodnik, zaščitnik pravic, učitelj, zdravnik, ali kaj drugega. Vsi pa vidimo, kako krvavo nam je potrebnih takih mož, ko tišči med nas vedno več tujcev, ki jih ne privede k nam želja, da bi nam koristili, nego da živeč od našega naroda žuljih javno zaničujejo naš jezik, v uradu pomagajo zatirati njegove svete pravice in kopati grob ne samo nam, nego tudi državi naši, Avstriji. Rojaki, obračamo se do Vas, proseč Vas iskreno: Pritecite na pomoč našim vrlim visokošolcem, položite dar na oltar domovine, košček kruha za mladeniče, ki ga bodo obilno vrnili domovini, svoji materi! Podporno društvo bode podpore razdelilo — čim več jih pride, tembolj se bode radovalo, in razdelilo jih bode, kakor doslej, onim, ki so podpore res vredni in potrebni. — Doneske sprejemata Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu in društveni blagajnik prof. Jos. Apih v Celovcu v Domu sv. Mohorja.

Koroškim slovenskim akademikom. Vloge za podpore naj se pošljejo odboru najzadnje do 25. vinotoka t. l. z istimi prilogami, katere so navadne tudi pri slov. podpornih društvih v Gradcu in na Dunaju.

Odbor podpornega društva za koroške slovenske dijake v Celovcu.

Dr. J. Brejc, Jos. Apih,
predsednik, blagajnik.

Podljubelj. (Veselica.) Navzlic pritisku od zgoraj, pripravljalo se je namreč na dež, vršila se je naša veselica v vsej svoji že naprej napovedani velikosti. Na drevju in hiši so visele trobojnice, prvokrat odkar je „scimpran“ Podljubelj, Lenc in Job sta v belih „širelnih“ naglo in potrpežljivo stavila nogo pred nogo in polnila prazne želodce kričočih in bolj tihih radovednežev. Gospod Müller pa je med tem v potu svojega obraza jedel, bril, umival, mazal in „brkal“ svoj za novi svet „namuštacani“ personal, ki je izpod velikega zastora radovedno kukal in štrl vse tiste stotine radovednih poslušalcev. Dolgo ni bilo nič. Kakor pa je enkrat vsega konec, tako je bilo tudi konec našega čakanja in godrnjanja, dvignil se je krasni novi zastor (delo gospoda Müllerja) in gledati smo začeli in smejeti se, da je kar pokalo za plotom. Pa so tudi res lepo igrali naši igralci. Že sama figura Blažetova je silila človeka do smeha. In kaj šele Opeka! Ne verjamem, da ga dela kdo bolj mojsterski, nego ga je kazal gosp. Wieser. G. Čemer pa je kakor ustvarjen za gosposke uloge. Tudi g. Preka ni moglo pozabiti občinstvo: „Tak jim pa teče beseda, da bi jih kar

„pusušav“ (poslušal).“ G. Štefan Job je tudi na pravem koncu mečkal svojega Valentina. Vse je bilo lepo in smešno, le dež nas je na sredi malo motil, in oder je bil prenizek. Drugokrat bo oder že više, vreme pa bomo že videli, kako bode.

Dolinčice. (Shod.) Na Šmihelco je imelo „izobraževalno društvo Rožek“ zborovanje z veselico. Čeravno sta bili v okolici še dve drugi veselici s plesom — kar pač zelo vleče — se je vendar zbrala pri našem vrlem Ruterju prav lepa množica ljudstva. Zborovanje je otvoril domači g. župnik, ki je tudi v poljudnih besedah navduševal poslušalce k varčnosti, in sicer ne samo z denarjem, ampak tudi s časom. Nato so uprizorili domači mladeniči lepo igro „Sanje“, katera je ljudstvu zelo dopadla. Primeroma težko igro so mladeniči z dežele res zelo dobro igrali. Posebno slavo si je pridobil Vinko (Tevže Rezman), ki je svojo ulogu res izvrstno dovršil. Le škoda, da bo moral nadarjeni in prijazni mladenič na dolga tri leta oditi k vojakom. Z vzorno delavnostjo je navduševal svoje sovrstnike k narodni zavednosti. Na večer so Št. Jakobski tamburaši krepko udarjali na tamburice in so pripravili ljudstvo k židani volji. Priserčna jim hvala!

Vogrče. (Shod.) Krasen lahko imenujem shod od nedelje dne 22. septembra. Vreme nam je bilo milo in zatorej udeležba ogromna tudi iz sosednih občin. Prvi govornik si je vzel za geslo rek slavnega nemškega učenjaka Herderja: „Kdor svoj materni jezik, kdor sladke in svete glasove svoje otročjosti ne ljubi, ta ne zasluži imena človeka“, in na podlagi teh besed dokazoval lepoto ljubezni do svojega materinega jezika. Drugi govornik pa je razlagal Andrej Einspielerjevo geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“. Za zabavo sta imenitno skrbela dva izborna pevska zbora: moški zbor iz Šmihela in mešani zbor iz Švabeka. Smeh brez konca so pa povzročile igre švabeških igralcev: „Kmet in fotograf“ in še bolj izvirni smešni prizori.

Prevalje. (Starostno zavarovanje.) V nedeljo, dne 29. kimavca, je priredilo naše delavsko društvo svoj mesečni shod. Ko je tajnik z ozirom na zborovanje svobodomislecev v Pragi popisal divjo gonjo framazonov proti krščanstvu, je č. g. dr. Ehrlich v vznesenih besedah obrazložil važni pomen starostnega zavarovanja za delavce v fužinah in v rudokopih, kakor za hlapce na kmetih. Vsakdo se je moral ob tem krasnem globoko premišljenem govoru prepričati, da bi bilo delavsko zavarovanje za starost najboljši sredstvo v prospeh gospodarskega napredka ljudstva. Škoda samo, da ni bilo na shodu tistih, katerim bi ta naprava največ koristila, namreč hlapcev in kmetov; gotovo bi se jim neutemeljeni predsodki radi te točke ob prepričevalnem izvajanju g. dr. Ehrlicha razblinili kakor megla pred solncem. Sklenila se je tudi tozadevna resolucija, ki se bo poslala finančnemu ministrstvu, da z vso skrbjo pospešuje vpeljavo starostnega zavarovanja.

Deželni zbor.

6. seja dne 19. septembra. Poročila in predlogi deželnega odbora, v zadevi uravnanja plač za ravnatelje na zavodu za gluhonemce in slepce; v zadevi podpore delavnic za rokodelske učence (poročevalec baron Aichelburg); v zadevi agrarne delovanja za leta 1905 in 1906, v zadevi zvišanja plače učiteljice Krohmer na deželni gospodinjški šoli, v zadevi nastavljenja praktikanta Anton Gottwald kot knjigovodja pri deželni zavarovalnici za živino, in Karol Pulfer-ja kot planinskega nadzornika in v zadevi upokojenja Jan. Grubhofer-ja (poročevalec Hönlinger); v zadevi izsuševanja Langerjevega blata blizu sv. Urha pri Trgu (poroč. Lemiš). Zgoraj omenjeni predlogi se potrdijo, oziroma dostavijo določenim odsekom.

Posl. Pirker vloži predlog, da se poljedelcem povrne užitninski davek, katerega so od mošta plačali. — Posl. Huber, da se postavi novi sanitetni okraj za občine Polje, Radenthein in Afric in dr. Steinwender pa v zadevi pobiranja lovskega davka. Ti predlogi se sprejmejo in dostavijo odsekom.

7. seja dne 20. septembra. Poročevalec baron Aichelburg v zadevi pouka v rokodelstvu za leto 1905 in 1906.

Poroč. dr. A. Lemiš v zadevi zgrade Bele (Fella), zaradi zgrade Radenskega poteka Riegen in potoka Kaning; v zadevi dovoljenja deželnega prispevka za zgradbo potoka Suha pri Žabnicah (načrt zakona); zaradi korekcije Bele pri Lipalji vasi in Pontablu; zaradi zgrade Nollbling-potoka pri izviri in navzdolnjem teku.

Poroč. Hönlinger v zadevi pouka v poljedelstvu; zaradi poljedelske zadruge za leto 1905 in 1906; ustanovitve dežel. kult. sveta za Koroško;

zaradi izdaje zakona, s katerim se izdajo dopolnilne odredbe k agrarnim deželnim zakonom; zaradi preosnove zakona od 19. avgusta 1906, št. 33, dež. zakonika, oziroma razveljave novele od 21. febr. 1906, št. 9 d. z. v zadevi pobiranja samostalne deželne naklade na pivo; zaradi povišbe uradnikov v koroški zastavnici. — Predlogi se potrdijo, oziroma določenim odsekom dostavijo.

8. seja dne 23. sept. Poroč. Hönlinger: Poročila in predlogi deželnega odbora zaradi ustanovitve tretje ustanove za slušatelje živinozdravniške visoke šole; stalne namestitve voditelja zimske šole v Velikovcu in potovalnega učitelja Vinko Šumi; uporabe člena IX. pravil o regulaciji plače za praktikante koroške deželne zavarovalnice proti požarni škodi in koroške deželne zavarovalnice za živino; zaradi izdaje zakona v zadevi varstva planin in povzdiga planinskega gospodarstva.

Poroč. dr. A. Lemiš: Poročila in predlogi deželnega odbora zaradi dovoljenja prispevka za sestavo projekta za odvajanje vode ter pospešitev Haiderer blata; zaradi izdave ceste Pitzelstätten-Mali Št. Vid-Glina, in zaradi poizvedbe o nadaljevanju te ceste čez Sitih v Trg in končno zaradi subvencije te ceste; zaradi povišanja plač in starostnih podpor deželnih cestarjev.

Poroč. Dobernik: Predlogi finančnega odbora o prošnji gospejskega društva za dekleško delavsko šolo v Celovcu za povišanje podpore; o prošnji mestne občine Volšberk zaradi dodelave državnega telefona na Koroškem. Predlogi se sprejmejo, oziroma dostavijo odsekom.

Šolske stvari.

Branimo razuzdanosti. Razuzdanost in nje žalostne posledice se vedno bolj razširja po mestih in po deželi. Na tisoče ljudi zapade duševnim in telesnim boleznim, ogromni stroški se delajo občinam in deželam, a kuga razjeda naprej narode in se vedno globlje ujeda v nje, in sicer tem globlje, tembolj ko se ljudstvo veri odtuja. Naše pošteno ljudstvo nima pojma, kako izprijene so po velikih mestih velike mase ljudi. Zoper to izprijenost so zadnji čas svetovali marsikateri vzgojeslovci, da bo treba mladino pravočasno poučiti o spolnih vprašanjih in o posledicah razuzdanega življenja.

Ni dolgo, kar so v Celovcu neki komedijantje razstavljali podobe takih spolnih bolezni; dobri ljudje so se nad tem zgražali in knezoškofijski urad je prosil deželno vladu, naj v interesu mladine ne pripusti takih razstav. Deželna vlada je tedaj odgovorila, da smatra take razstave le za koristne!

Najprej so socialni demokrati kričali, da je treba mladino o spolnih rečeh poučiti, za njimi so se oglasili luteranci. Zdaj se oglašajo neki pošteni blagi učenjak, profesor Förster, in pravi: „Naš čas je v svojem spolnem življenju zelo razuzdan! Le izredno dobra vzgoja zamore mladino zopet spraviti v red. Najpoprej je treba varovati pravi zakon, ki je najboljši branitelj nravnosti. Le v zakonu se nauči človek biti popoln človek in ne le žival, ki samo žre in se množi. Le nerazrušljivi zakon zamore ljudi povzdigniti v prave značaje. Treba je ljudem ukrepiti duše, potem bo v njih zorela prava ljubezen, če se to ne zgodi, bodo reveži polagoma zoreli za norišnico. Otrokom govoriti o spolnih rečeh, ne pomaga nič, treba jih vzgajati v prave značaje, treba v njih vzgajati močno voljo, da bodo zamogli se zatajevati. Treba je v mladini voljo utrjevati, še predno se vzbude spolni nagoni, tega je treba in ne pojasnjevanja spolnih vprašanj. Spolno obnašanje mladega človeka bo primerno njegovi vzgoji. Treba je mladini dati močne, odločne volje! Naša mladina pa te nima in zato se ne zna zoperstaviti spolnim skušnjavam. Kdor si ni nikdar kaj odrekal, ta se tudi prepovedanega ne bo znal zdržati. Priti mora dan, ko bomo naše otroke, našo mladino, zopet učili, kako se mora človek zatajevati, kako se mora boriti proti poželjivosti. Človek se mora učiti pokorščine, in k temu je treba vzgoje!“

Förster potem odsvetuje, v šoli govoriti preveč o teh stvareh. S tem bi se razdirala sramežljivost, ki je mladini najboljši varih zoper spolne skušnjave. Šola naj krepi v mladini voljo! Ves pouk mora imeti ta namen! In obžalovati je, da se v sedanjih šolah ne ozira nič na vzgajanje dobrih, lepih značajev! Dobri značaji pa se bodo vzgajali, in razuzdanosti se bo branilo le, če je ves pouk prešinjen od verskega prepričanja: „Vera je najboljša nravsvena moč za vse čase!“ Tako piše znamenit učenjak-protestant, ne katoličan. Naj bi se po tem ravnali vsi učitelji! Kdaj se bo to zgodilo? Kadar bo krščansko ljudstvo pri volitvah odločno nastopilo

in terjalo, naj se krščanski misli da tudi v šoli potrebnega prostora. Le tako bomo mladino rešili pogube, v katero se pogreza vsled svoje razuzdanosti.

Razpisana učiteljska mesta. Razpisana so naslednja učiteljska mesta: V Skočidolu (trirazrednica) mesto šolskega vodje. Znanje slovenskega jezika zahtevano. — Na Brnci mesto učitelja za stalno namestitev. Na šoli je tudi nadaljevalni kmetijski tečaj. — V Vrbi mesto šolskega vodje. Prošnje za mesta se naj vložijo do 10. vinotoka 1907 na okrajni šolski svet v Beljaku.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. V zadnji odborovi seji družbe sv. Cirila in Metoda so se izvršila sledeča imenovanja: Za Trst g. Ciril Petrovc, izprašan učit. kandidat, in gđc. Rozalka Goli, izprašana učit. kandidatinja. — Za vrtec v Hrastniku gđc. Alojzija Ant. Kuster, vrtnarica; za drugi vrtec, ki se ustanavlja, pa gđc. Marija Poglajenova, vrtnarica; za vrtec na Jesenicah vrtnarica gđc. Angela Rekarjeva.

Na katoliški shod.

Od 16. do 19. novembra se vrši na Dunaju katoliški shod. Kdor more, naj se te avstrijske katoliške manifestacije udeleži. Nobena druga stvar ne more ljudstva za svoje ideale tako navdušiti, kot taki veliki skupni shodi, na katerih se po navdušenih govorih naših najboljših mož iznova vname ljubezen do vere, navdušenje do Avstrije, pogum do požrtvovalnosti in spoznanje socijalnih vprašanj. Na takih shodih se krščansko ljudstvo zave, da ga je veliko, veliko, da je nasprotnikov le peščica, da delovanje teh nasprotnikov prospeva le tačas, dokler ljudstvo spi, da pa se mora nasprotnik umakniti, kakor hitro nastopi verno ljudstvo, oglašaje se: Mi smo tukaj, ter ne pustimo ljudstvu jemati njegovih svetinj.

Slovenci smo mal narod, kar je nas manj, moramo z živahnim delovanjem nadomestiti, zato se moramo udeleževati vseh skupnih velikih katoliških prireditiv, torej tudi katoliškega shoda. Le če smo povsod na mestu, bo svet vedel za nas in z nami računat ter upošteval naše težnje.

Za tiste, ki se peljejo na Dunaj, dovolila je državna železnica znižanje vozne cene, tako da se lahko s pol karto vozijo v III. razredu in s karto III. razreda v II. razredu.

Južna železnica obljubila je pol cene, če se oglasi vsaj 300 udeležencev za posebni vlak.

Vstopnice stanejo 1 krono.

Oglasila sprejema „Mirovo“ uredništvo.

Narodne stvari.

Zvest Mohorjan je navadno tudi zvest narodnjak; zvest narodnjak pa rad položi „mal dar, domu na oltar.“ Kot običajna prilika za malo žrtev v prid domovine se je že več let izvajali pri prejetanju Mohorjevih knjig. Ravno sedaj so se začele iste za letos razpošiljati in povodom tega v imenu trepečega slovenskega življa na Koroškem vljudno zopet prosimo: „Mohorjani! Spomnite se z malim darom „narodne šole“ v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem!

Strossmayerjeva oporoka. Umrli dični škof Strossmayer upostavil je djakovsko stolno cerkev in semenišče v Osjeku kot svoja glavna dediča. Ogrski finančni erar hotel je to oporoko odvračati in vzeti tretji del zapuščine za ogrsko državo. Ker je pa konkordat na Ogrskem še veljaven, je ogrska vlada v pravdi propadla.

Gospodarske stvari.

Nagodba z Ogrsko. Razmerje med Avstrijo in Ogrsko razsvetljuje tudi račun carinskih dohodkov. Za l. 1907 so carinski dohodki izračunani na 140 milijonov kron. Ta svota se porabi cela za skupne potrebe, ki so proračunane na 368 milijonov kron. Kar presega carinske dohodke, se mora plačati s kvoto. Ako bi Avstrija tudi od carinskih dohodkov plačevala le svoj del, plačevala bi od te svote le 84 milijonov, dejstveno pa plačuje 104 milijone, torej je tu za 20 milijonov oškodovana.

Avstrijska kvota znaša za l. 1907 158 milijonov, Ogrska je proračunjena na 86 milijonov. Avstrija torej plačuje za skupne državne potrebe 158 in 104 milijone, vkup 272 milijonov, to je 69,8%, Ogrska pa le 30,2%.

Pri svojem nagodbenem obravnavanju z Avstrijo prišla je Ogrska z nekim novim načrtom. Po svoji legi je Ogrska do zdaj prisiljena, svoje pridelke na zapadu izvažati po avstrijskih železnicah. Če bi se kdaj začeli gospodarski prepiri, se Ogrski pot izvoza na Nemško takoj zapre.

Zdaj hočejo Ogrji dobiti direktno zvezo od železnice Kaschau-Oderberg. Ob enem hočejo Ogrji, da se proga Kaschau-Oderberg razširi v dvotirno. Avstrija je to željo zdaj odklonila, ker bi morala tukaj na svoje stroške delati pot, ki služi le Ogrski. Vrhu tega pride po železnici Kaschau-Oderberg ogrsko blago veliko prej na pruske proge, ko mora zdaj na Teschen-Bodenbach po avstrijskih železnicah. Jasno je, da taka zveza nasprotuje velikoavstrijski misli, ker približuje Ogrsko Pruski, in bi bila našim pruskim prijateljem s tako železnico dana nova pot proti jugu. Ogrska vlada hoče za to ceno, da se ji da pot v Prusko, dovoliti, da se Dalmacija zveže z avstrijskimi progami. Upati je, da vlada tukaj ne bo odnehala, in da se vkljub temu Dalmacija združi po železnici tesneje z Avstrijo.

Pred 18 leti je avstrijsko ministrstvo Ogrom ponujalo zvezo pri Annabergu, pozneje (l. 1892.) jo je zopet ponudil minister Wittek, a Ogrji tedaj stvari niso umeli, in zdaj se je Avstrija še v zadnjem trenutku spamtila.

Delavnice za obrtne učence. Trgovsko ministrstvo provzročilo je deželni odbor, da pride pred deželni zbor s predlogom, naj se dovoli iz deželne blagajne 4000 kron za delavnice obrtnih učencev. Take delavnice so v zadnjih letih nastale v Badenu, v Wirtembergu in na Češkem ter so se povsod zelo dobro obnesle. Šele v takih delavnicah se učenci lahko na vse strani praktično izvežbajo. Po predlogu deželnega odbora se bodo te delavnice pripravile v prvi vrsti za taka rokodelstva, ki so po deželi dosti razširjena, katerih delo se je v zadnjem času zelo premenilo, ki imajo v ljudstvu še dosti odjemalcev in pri katerih se še ni bati, da bi se morala umakniti veliki industriji. Taka rokodelstva so: kovaško, kleparsko, ključavničarsko, mizarsko, kolarsko, čevljarstvo, krojaško rokodelstvo. Delavnice se nameravajo ustanoviti najprej za manjša mesta in trge, kjer se bodo za stvar zanimale obrtne zadruge in kjer je več obrtnikov ene vrste.

Dobro je, da se nekaj stori za učence. Položaj teh v naših liberalnih trgih in mestecih je navadno več kot žalosten. Nikdo jih ne vzgaja, nikdo ne brani pred socijaldemokratskimi in nemškonalnjalnimi malopridneži.

Le preveč je utemeljena pritožba, da se obrtni učenci ne nauče dosti svoje obrti, in da so pomočniki dostikrat popolnoma nezmožni, izizvršiti katero količkaj kočljivo delo. Temu zlu šole za učence ali delavnice ne bodo opomogle. Treba je tudi skrbeti, da bodo sinovi naših obrtnikov hoteli zopet postati obrtniki in vstopiti v očetovsko delavnico. Le, če bo fant od mladosti delal z očetom, se bo izučil v res spretnega obrtnika. Če pride kak zapuščen pastir s 14 leti k obrtniku, kako naj bo v treh letih zmožen svojega poklica? Kakor na deželi kmetskem delu, tako šola tudi obrtnikom odvrta mladino. Torej obrtno ljudsko šolo potrebujemo, in potem je treba braniti obrtnike, da jih ne bodo uničevale tovarne. Le tako bo dospela obrt na tisto stališče, ki mu gre in bo zopet mogla zadovoljna biti s svojim stanom.

Književnost.

Skuhala P.: Popevke. Č. g. Peter Skuhala, župnik v p. v Ljutomeru, je izdal v samozaložbi svoje pesmi, ki so zložene po murropoljskem ali „panonsko slovenskem“ narečju. Te pesmi niso „umetne“ in ne odgovarjajo zahtevam „umetnih“ pesmi — ampak so v „prleškem“ narečju zložene, vesele smešnice in prigodnice. Kar je za te popevke posebno značilno, je to, da jih ljudstvo v Slov. goricah poje, in zato je g. župnik zbral tudi napeve ter jih prideljal. Broširan izvod stane 60 vinarjev, vezan 1 krono 10 vin. Sekirice k „popevkam“ pa stanejo 40 vinarjev. Gotovo bodo našle zlasti med koroškimi duhovniki-štajerci pa tudi med drugimi dosti bralcev. Naročujejo se pri: Peter Skuhala, župnik v p. Ljutomer. Za poštnino je treba poslati znesek posebej.

Razne stvari.

Ostuden boj. Vsenemško in socijaldemokratsko časopisje se z nekakim namenom zaletava že dalje časa v redovnice „dobrege pastirja“. Pri našajo vsa mogoča lažniva poročila, da bi redove mogli očrniti pred svetom. Z zadoščenjem čujemo, da se je za te redovnice zavzelo zdaj naše trgovsko ministrstvo. Redovnice „dobrege pastirja“, kakor jih imamo tudi v Karezah pri Celovcu, zbirajo dekleta, ki so že tako zanemarjena ali izprijena, da si ž njimi starši ali občine ne vedo več pomagati, v svojih zavodih. Pod strogim nadzorstvom se tu z molitvijo in delom navajajo zopet k rednemu življenju. Ako ima kateri red

žalosten in nevhvaležen poklic, ima ga ta, ker vse svoje življenje žrtvovati starim in deloma nepopoljšljivim grešnicam, tak poklic je hud in terja nenavadno veliko požrtvovalnosti. Tem ženskam se mora dati dela, in da se ima za vse dela, se ga mora zunaj iskati. Človek bi mislil, da bodo ljudje hvaležni, da se te ženske zopet privajajo k delu, a vsenemškim časnikom in njih urednikom tudi to ni prav. V Gradcu je bil dne 22. avg. 1905 kaznovan duhovnik, zastopnik samostana „dobrege pastirja“, ker se v zavodu napravljajo ročna dela brez obrtne pravice! Da, zaprla je oblast delavsko šolo v dotičnem samostanu. Zoper naročilo mestnega sveta se je moral napraviti rekurz na deželno vlado. Vlada je pa določbo mestnega sveta potrdila! Utemeljevala je svojo določbo s tem, da tak zavod ni „Straf- oder Korrekptionsanstalt“. Menda so vladni gospodje mislili, da so ženske za „somerfriš“ v zavodu. Trgovsko ministrstvo je zdaj terjalo vse akte te zadeve in je „von amtswegen“ uničilo vso postopanje oblasti, ker se gre očito za zavod, ki ima namen spraviti ponesrečene in izprijene ljudi na pravo pot. To rešitev z zadoščenjem pozdravljamo. Ako se kak red najde, ki odjema občinam tisto izprijeno sodrgo, ki jim sicer dela toliko stroškov in skrbi, naj bodo občine hvaležne in naj take samostane podpirajo. Kdor pa hujska zoper take redovnice, mora biti slep ali pa izprijen, da bi mu bilo tudi treba par let primerne pokore.

Socijalistični očenaš. Da za socijaliste ni vera „privatna stvar“, katero treba spoštovati, ampak „najglavnejša stvar“, katero treba uničiti, dokazuje sledeče bogokletno zasukanje našega Očenaša, katerega so socijalisti natisnili na tisoče izvodov in razširili med svoje zapeljane delavce in težake. Tu socijalistični Očenaš: „Oče naš socijalizem, ki nisi v nebesih ampak na zemlji, blagoslovljeno bodi tvoje ime. Ker ni ne Boga, ne njegovega kraljestva, naj pride tvoje socijalistično kraljestvo na ta svet in naj se zgodi tvoja volja, da postanejo vsi ljudje na zemlji socijalisti. Daj nam vsakdanjega kruha, katerega nam neče dati katoliški Bog, in odpusti nam naše dolgove, katere smo si nakopali pri oderuhih, da bi mogli plačati krivične davke ter nas reši vseh gospodarjev. Odnese naj jih vrag! Amen.“ — Tako mislijo in molijo socijalisti in tako mislijo dandanes vsi brezverci.

Najboljše in od prvih avtoritet kakor tudi od tisoč praktičnih zdravnikov domačih in tujih priporočena hrana za zdrave kakor tudi na črevesju obolele otroke in odrasle ljudi; ima veliko redilnih snovi, pospešuje razvoj mišičevja in kosti, uravnava prebavljanje in je z ozirom na porabo cena.

„Der Säugling“, jako poučna knjiga, dobiti je brezplačno v prodajalnah ali pa pri R. Kufeke, Dunaj I.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 3. novembra t. l. Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Pozor trgovci in zasebniki!

Več vagonov različnega fižola, krompirja, zelja v glavah in lepih namiznih jabolk

proda

Franjo Cerar,

Domžale-Stob pri Ljubljani.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

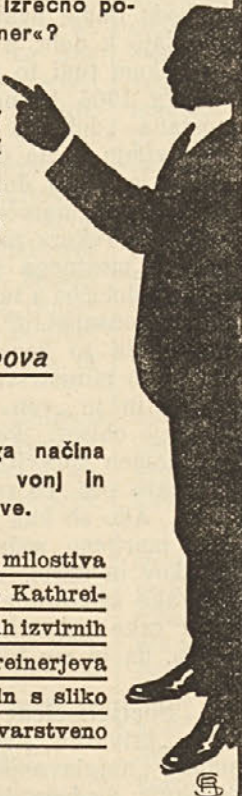
Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova

sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega prozvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Matija Russling

Šent-Vid ob Glini, Koroško

dobavlja

vse glasbene instrumente

najsolidnejše izdelane, ob polnem poroštvi za najčistejše uglašenje, po najnižjih cenah:

Gosli, kitare, mandoline citre itd. Strune le najboljše vrste. Akordne harmonike na meh. Velika zaloga glasbil za harmonike za svojeručno vstavo. Cenik na zahtevo brezplačno.

Prva največja tvrdka te stroke

prilaga svoje modno in manufakturno blago po cenah brez konkurence na drobno in na debelo.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko,

lastnik trgovine.

Celovec, Novi trg, vogel Kramarjeve ulice, pri „detelji“ (Kleblattl).

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja, krmilno varstveno sredstvo, se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Zahvala.

Dne 7. avgusta 1907 je nama strela vžgala gospodarsko poslopje in vse spravljene poljske pridelke. Bila sva zavarovana pri „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani.“ Ista je škodo takoj cenila in v osmih dneh nama popolnoma izplačala, za kar se toplo zahvaljujema in vsakemu „Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani“ priporočava.

Št. Lovrenc pri Škocijanu,
24. septembra 1907.

Liza Ražun. Matevž Ražun.

Steckenpferd- Lilijsko mlečno milo

izdelek

Bergmanna in dr., Draždane in Dečin ob L., je in ostane, kakor kažejo vsak dan prihajajoča priznanja, najboljše učinkujoče lečilno milo za pegavost ter pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in rožičaste polti. — Dobiva se komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo!

Edino pristen je Thierry-jev balsam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena: 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaskom K 5.—

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in otoklinami vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar **A. Thierry** v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnice. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde. Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Le najfinejše, posušene kokosove orehe

uporablja tvornica Ceres in izdeluje iz njih brez vsakega dodatka v najskrbnejše čisto vzdrževanih pripravah slovito

Ceres jedilno mast
za praženje, pečenje in kuho.

Znana tvrdka **Boštijan Koschitz** v Celovcu, Šolske ulice, išče enega ali dva

mesarska učenca.

Lepa prilika, priučiti se mesarsko obrt.

Na prodaj je

lepa kmetija

v Št. Petru na Vašnjah pri Velikoven na Koroškem. Poslopje je v dobrem stanju. Obokani hlevi, 86 hektarov sveta, lepe njive, 80 birnov setve, velik travnik. Cena 12.000 K. Več pove posestnik **Tomaž Mihael** p. d. Glančnik pri Št. Petru.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

➔ Kolodvorska cesta št. 27. ➔

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavejce.

➔ Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila. ➔

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestni. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.